

شناسه	مقررات و رویه اجرایی	تاریخ	۱۴۰۴/۰۵/۰۷
عنوان	بررسی مشکلات حاصل از دریافت واسطه‌ای وجوه دولتی در صنعت کشتیرانی ایران		
مرجع طرح موضوع	انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته ایران		
شرح دستور	سازمان بنادر و دریانوردی به استناد تبصره ماده (۱۴) آئین نامه اجرایی قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۵/۰۳/۰۱ "صاحب کالا را شخصی حقیقی و یا حقوقی و یا قائم مقام قانونی او و یا متصدی حمل می‌داند که مانیفست کالا یا قبض انبار تفکیکی و یا ظهر نویس شده به نام او صادر شده است" که به موجب آن شرکت های کشتیرانی و نمایندگی های کانتینری در این تعریف به عنوان صاحب کالا تلقی گردیده و از بابت دریافت خدمات تخلیه و بارگیری بر کانتینرها که توسط اپراتورهای بندری وفق قرارداد منعقد با سازمان بنادر و دریانوردی انجام می پذیرد، اقدام به صدور صورت حساب و اخذ وجوه دولتی از مشتریان خود به نیابت از سازمان بنادر و دریانوردی می نمایند. همچنین در خصوص صورتحساب های صادره توسط اپراتورهای بندری و دریایی مرتبط با خدمات مربوط به شناورها، وجوه درآمدی در این خصوص را همانند وجوه درآمدی کانتینر از نمایندگان شناورها در بنادر مطالبه و اخذ می نماید. همچنین^۱ THC تا سال ۱۳۸۲ به صورت ریالی توسط سازمان بنادر و دریانوردی از صاحبان کالا دریافت می گردید. اما با تصمیم سازمان بنادر و دریانوردی و با توجه به درآمدی که از رشد پی در پی نرخ ارز حاصل می شد، هزینه THC بر مبنای دلار تعیین شد. این تغییر تعرفه ریالی به دلاری در حالی انجام شد که هیچ یک از طرفین یعنی خدمات دهندگان و خدمات گیرندگان و حتی محل ارائه خدمات نیز تغییر نکرده است. این عدم تناسب در صدور صورتحساب و دریافت THC مشکلات زیادی را به وجود آورده است. دریافت تعرفه می تواند در بستر وب در سامانه جامع تجارت صورت گیرد و دستگاه های نظارتی دولت و حتی بانک مرکزی به صورت مستقیم می توانند نظارت داشته باشند. این امر موجب جلوگیری از سوء استفاده افراد سود جو از جمله کارت فروشان نیز خواهد شد.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	۱. حجم نقدینگی به وجود آمده از ورود این مبالغ به حساب های شرکت های کشتیرانی منجر به دریافت مالیات غیرواقعی از سوی سازمان امور مالیاتی شده است. (در واقع انجمن کشتیرانی حکم واسطه را در زمان دریافت صورت حساب ها دارند و درآمد آن ها به حساب نمی آید). ۲. سازمان تأمین اجتماعی با در نظر گرفتن انجام خدمات از سوی شرکت های کشتیرانی آن ها را مشمول پرداخت بیمه قراردادی مطابق ماده ۳۸ می نماید.		

^۱ THC در حمل دریایی به هزینه های حمل و نقل ترمینال یا Terminal Handling Charges (THC) به هزینه هایی اطلاق می شود که برای خدماتی مانند بارگیری، تخلیه، جابه جایی و انبار کردن کالاها در پایانه های بندری دریافت می شود. این هزینه ها توسط سازمان بنادر و دریانوردی هر کشور تعیین می شود و بسته به نوع کالا و امکانات هر ترمینال متفاوت است.

۳. این حجم از گردش مالی باعث ایجاد نقدینگی بسیار برای شرکت‌های کشتیرانی شده و مشکلاتی در حوزه مقررات پولشویی به وجود آورده است. (در واقع انجمن کشتیرانی حکم چتر حمایتی خارج از وظایف خود را دارد). ۴. عدم رعایت ماده ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار^۲ و عدم دریافت نظرات تخصصی بخش خصوصی در این رویه اجرایی.	
جلسات کارگروه های تخصصی کمیته حمایت از کسب و کار مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۰۲ و ۱۴۰۳/۱۱/۰۳ با حضور نمایندگانی از اتاق بازرگانی ایران، اتاق اصناف، سازمان امور مالیاتی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی، سازمان بنادر و دریانوردی، سازمان تامین اجتماعی، بازرسی کل کشور، قوه قضائیه، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، گمرک جمهوری اسلامی، انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته ایران، اپراتورهای بندری و دریایی و شرکت های کشتیرانی در محل اتاق بازرگانی ایران برگزار شد. براساس مباحث مطروحه در جلسات، سازمان بنادر و دریانوردی به استناد سازمان بنادر و دریانوردی به استناد تبصره ماده (۱۴) آئین نامه اجرایی قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۵/۰۳/۰۱ "صاحب کالا را شخصی حقیقی و یا حقوقی و یا قائم مقام قانونی او و یا متصدی حمل می‌داند که مانیفست کالا یا قبض انبار تفکیکی و یا ظهر نویس شده به نام او صادر شده است" که به موجب آن شرکت های کشتیرانی و نمایندگی های کانتینری در این تعریف به عنوان صاحب کالا تلقی گردیده و از بابت دریافت خدمات تخلیه و بارگیری بر کانتینرها که توسط اپراتورهای بندری وفق قرارداد منعقد به سازمان بنادر و دریانوردی انجام می پذیرد، اقدام به صدور صورت حساب و اخذ وجوه دولتی از مشتریان خود به نیابت از سازمان بنادر و دریانوردی می نمایند. اما از سوی دیگر مطابق بند (ش) ماده (۱) قانون امور گمرکی "صاحب کالای تجاری، شخصی است که نسخ اصلی اسناد خرید و حمل به نام او صادر شده (و در مورد کالای خریداری شده با تعهد سامانه بانکی، آن اسناد از طرف بانک مهر شده) و ترخیصیه نیز به نام او باشد یا اسناد مزبور به نام وی ظهر نویسی و صحت امضاء واگذارنده از طرف مقام صلاحیتدار گواهی شده باشد". همچنین با استنباط از مفاد ماده ۳۷۷ قانون تجارت متصدی حمل کسی است که در قبال اجرت فقط وظیفه حمل را بر عهده داشته است. در نهایت مقرر شد با توجه به تعارض ظاهری موجود در مواد قانونی فوق و به جهت مشخص شدن صاحب کالا دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار، اقدام به اخذ استعلام از معاونت حقوقی رئیس جمهور، مبنی بر آن که کدام یک از اشخاص صاحب کالا (متصدی حمل، صاحب مانیفست کالا، دارنده قبض انبار تفکیکی) نقش صاحب کالا را ایفا می کند، نماید.	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی
۱- با توجه به تعارض ظاهری موجود در مواد قانونی و به جهت مشخص شدن صاحب کالا، مکاتبه ای با معاونت حقوقی رئیس جمهور با شماره ۱۴۰۶۵/۱۰/۱۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۱ صورت گرفت. ۲- استعلام معاونت حقوقی رئیس جمهور پیرو مکاتبه فوق با شماره ۱۸۶۷۸۳ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۰۲ با سازمان بنادر و دریانوردی و گمرک جمهوری اسلامی.	مهم ترین اقدامات صورت گرفته توسط دبیرخانه

^۲ ماده ۲- دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین نامه ها، نظر کتبی اتاقها و آن دسته از تشکلهای ذی ربطی که عضو اتاقها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم گیری دعوت نماید. تبصره - مهلت اجرای حکم بند (ب) ماده (۹۱) قانون اصل (۴۴) درمورد شرکت دادن اتاقها در شوراهای تصمیم گیری برای دولت، شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون است. ماده ۳- دستگاههای اجرایی مکلفند هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه ها و رویه های اجرایی، نظر تشکلهای اقتصادی ذی ربط را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند.

۳- اعلام پاسخ به نامه استعلام معاونت حقوقی ریاست جمهوری از سوی سازمان بنادر و دریانوردی با شماره ۵۷۰۵۱/ص/۱۴۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۹. ۴- اعلام پاسخ به نامه استعلام معاونت حقوقی ریاست جمهوری از سوی گمرک جمهوری اسلامی با شماره ۱۸۲۴۲۲۰/۱۴۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۸.	
۱. سامانه‌ای به منظور ارائه صورتحساب آنلاین و امکان پرداخت مستقیم وجوه دولتی توسط صاحبان کالا، به استناد بند «ش» ماده (۱) قانون گمرک جمهوری اسلامی ایران، ایجاد گردد. این سامانه با هدف حذف واسطه‌های غیرضروری نظیر شرکت‌های نمایندگی کشتیرانی و فورواردرها، تسهیل وصول حقوق دولتی، افزایش شفافیت مالی در پرداخت‌ها، ساماندهی فرآیند ترخیص و تسویه مالی مطابق با مقررات گمرکی و بدون تغییر در تعرفه‌های فعلی بندری راهاندازی گردد.	پیشنهاد دبیرخانه
۱. سازمان بنادر و دریانوردی در پاسخ به نامه استعلام معاونت حقوقی ریاست جمهوری با شماره ۵۷۰۵۱/ص/۱۴۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۹ اعلام نمود: از نظر این سازمان بررسی استعلام اتاق بازرگانی، صرف نظر از نحوه تنظیم آن، بدون توجه به سوابق و دلایل طرح آن و نیز جنبه های فنی و عملیاتی و ارتباط آن با ملاحظات اداره امور بندری و کشتیرانی تجاری به نحو بایسته ممکن نبوده و لذا پیشنهاد می شود در صورت صلاحدید مراتب در جلسه مشترک نیز مورد بحث و بررسی قرار گیرد. در هر حال این سازمان آماده ارائه هر گونه توضیح تکمیلی می باشد. ۲. گمرک جمهوری اسلامی در پاسخ به نامه استعلام معاونت حقوقی ریاست جمهوری با شماره ۱۸۲۴۲۲۰/۱۴۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۸ اعلام نمود: چنانچه ذینفعان با اجرای رویه ها و دستورالعمل های مذکور با چالش هایی مواجه هستند بایستی با اصلاح دستورالعمل ها و آیین نامه های موصوف حتی المقدور نسبت به رفع چالش های مذکور اقدام نمایند.	فهرست مهم ترین مستندات و مدارک پشتیبان